

Glatz Ferenc, mint Mátyás király

Egyetemek — alkudozások előtt?

Még novemberben tartották a felsőoktatási intézmények ama ominózus rektori értekezletét, melyen Glatz Ferenc művelődési miniszter az előzetesen megígért oktatói béremelést 20 százalékos hallgatói keretszámemeléssel kötötte. A JATE-t Balázs Mihály nevelési rektorhelyettes képviselte.

— A miniszter egyéniségehez méltóan dinamikus és határozott előadást tartott — mondja Balázs Mihály —, ekképp körvonalazva a felsőoktatásra vonatkozó elképzeléseit. Mint Glatz Ferenc hangsúlyozta, csakis úgy tud fellépni rektori és egyetemi oktatói érdekében, ha egyúttal új igényeket is megfogalmazhat. Ezen új igények közé tartozik a béremelések ügye is. Kemény csatározásokat folytatott a kormányzattal ezért a pénzért, ám csak akkor tudja a béremelést garantálni, ha az egyetemek is hajlandók modernizációs lépésekre... Például növelik a hallgatói keretszámot.

— A híradások arról szólnak, hogy az értekezlet egyhangúlag elfogadta a miniszter bejelentését.

— Formális szavazás nem történt. Glatz Ferenc ellenében megígérte, hogy leül akár még a kari vezetőkkel is, egyeztetendő: ki mit tud vállalni. Valójában ezzel az ígérettel tette elfogadhatóvá a béremelés feltételeit, hiszen így még mindig van mód tárgyalni, alkudozni...

— Úgy gondolom, ezek után már nem is az a fontos, zsarolás vagy árukölcsölés volt-e ez a miniszteri feltétel, ellenben az, fel van-e ilyen létszámemelésselre készülve a JATE.

— Nyilvánvaló, hogy a létszámemelést a jelenlegi keretek között nem lehet végrehajtani. Gazdasági főigazgatónk úgy látja, hogy az egyetem anyagi ellátottsága jelenleg a 85–86-os évek szintjén áll. Ez a legnagyobb probléma tehát, hogy tudniillik a hallgatói keretszám növelésének anyagi feltételeit is meg kellene teremteni. Ugyanakkor vannak olyan komolyan megfontolandó vélemények is, hogy nem igazán kihasználják az egyetemek belső erőforrásait. Nem olyan régen Glatz Ferenc afféle újmódi Mátyás királyként inkognitóban meglátogatta két egyetemünket egy pénteki napon, dél körül. Elsőzörnyedve konstata, milyen kevés tanteremben tanítanak éppen. Személy szerint nem tartom feltétlenül demagógnak a miniszter „akcióját”, s tapasztalataim szerint épp a JATE-n is hasonló a helyzet. Csütörtökön szinte el-tűnnek a városból, az egyetem környékéről a hallgatók. A JATE-n, mondjuk, lesznek új oktatási épületek, a legproblematisabb szerintem azonban a következő három terület: három-ezer hallgatónkból csak minden harmadikat tudjuk kollégiumban elhelyezni.

Könyvtárunk is túlterhelt, testnevelési tanszékünk pedig egyszerűen katasztrófilis helyzetben van.

Van azonban a hallgatói keretszámemelésnek egy másfajta megközelítése is, az tudniillik, hogy a demográfiai hullám levezetésére az egyetem nem lehet esz-köz. Úgy tűnik, olcsóbb az egyetemre bevinni a fiatal, mint munkanélküli-segélyt adni neki. Csakis ezeknek a szempontoknak a tudatosítása után lehet létszámemelésről beszélni.

— A rektori konferenciát követő Napzárta műsorában arról beszéltek: a létszámemelés lépcsőzetes lesz...

— Alkudozásokba kell bocsátkozni, ez elkerülhetetlen. Igazából fel sem merült bennünk, hogy elutasítjuk a 20 százalékos, egyszerűen nem tehetjük, hiszen a költségvetési dotációt — többek között — a hallgatói létszámtól teszik függővé...

— Sokféle híresztelés, találgatás látott napvilágot a felvétellel kapcsolatban.

— A konferencián a miniszter elmondta, hogy a sajtóban nem árnyaltan taglalták álláspontját. Szó szívesen arról, hogy megszűnének a felvételik. Csupán az egyetemi autonómia megnyilvánulásaként egy-egy intézmény eldöntheti, szüksége van-e a felvételiztetés mindkét (írásbeli, szóbeli) formájára.

Darvasi László

Szeged szimbóluma nőalak legyen!

Mint néhány héttel ezelőtt a szobrok fotóival szemlél-tett cikkünkben megírtuk, Lapis András szobrászművész négy változatban készíttette el a Szegedért alapítvány — először jövőre átadandó — fődíját. Azt is hírül adtuk akkor, hogy a kisplasztikákat a szegedi nagyszínházban a város-lakók is megnézhetik, s véleményét mondhatnak, segíthetnek az alapítvány elnökségének a döntésben, melyik legyen az „egy a négyből”.

Tudjuk, hogy éppen ma ül össze az alapítvány elnöksége, s egyebek közt a szobor ügyében is dönt. Talán segítségükre lesz Kopsz Márta szegedi grafikusmű-

vész véleménye, aki szerint „a Tisza hajjai fölé emelt kecses, századfordulós, eklektikus-szecessziós várost” a szobrok közül a nőalak szimbolizálja a leginkább. (A művésznőről tisztelői-ismerősei tudják, hogy ő maga is mindig női alakokkal fejezi ki szegediségét és Szeged géniuszát.) Mint szerkesztőségünkbe eljutott szakvéleményében írja Kopsz Márta, a női szoboralak (fodrozódó, bő szoknyájával) utal arra, hogy Szeged az ország első körúthálózatú városa, nagy kalapja pedig az éghajlati-földrajzi tény, a verőfényt (s a hoz-lán segítségükre lesz Kopsz Márta szegedi grafikusmű-

„Szól a szív”

A vak gyermek olyan, mint egy elrontott, picinyke világ, amit nem lehet jóvá tenni. A fényre nyíló ablak kulcsait elvette a sors, örök sötétségben nevelkedik a lélek. Segíteni kell neki, ezért jött létre a „Szól a szív” alapítvány 1987 tavaszán, nem látó gyermekek javára, azzal a nemes céllal, hogy megkönnyítse beilleszkedésüket a nem látott világba. Ehhez komoly és drága taneszközökre van szükség, uszodára, anyagi háttérre. A „Szól a szív” alapítvány komolyzenei koncertkörúttal szeretne támogatásokat nyerni, melynek egyik hangversenye a városi tanács, a Hungar

Hotels és a családi intézet támogatásával épp itt, Szegeden, a Tisza Szálló dísztermében lesz holnap, szombaton, 15 órakor.

A hangversenyen közreműködnek: Bán Sándor zongoraművész, Szenthelyi Miklós hegedűművész, a Zeneművészeti Főiskola hallgatói és a Weiner Kamara-zenekar, Weninger Richard vezényeltével. Jegyek a Szegedi Városi Családi Intézet irodájában és a hangverseny színhelyén válthatók, ahol a szervezők lehetőséget biztosítanak — az alapítvány céljára — adakozásra is.

Szegényedő iskolák

A Pedagógusok Szakszervezetének Csongrád megyei bizottsága nyilatkozatot juttatott el szerkesztőségünkbe a december 9–10-én rendezendő pedagógus-szakszervezeti országos küldöttértekezlettel kapcsolatban. A megyei küldöttségiport elutasítja azt az iskolákat érintő pénzügyi finanszírozási módot, amely a továbbiakban nem számol az iskolák fenntartási és dologi kiadásai-ban jelentkező inflációval. Ezt úgy kezeli, mintha nem is volna. Emiatt az iskolákban jelentkező terheket a gyermek, a szülő, a pedagógus és az iskolát körülvevő gazdasági környezet vállalja helyezi. Mindezt a felelősség nem a pedagógus-szakszervezetet és képviselőit, hanem a központi állami irányítást terheli. A megyei küldöttek kijelentik: a helyhatósági és országos választásokon csak annak a párt-nak a jelöltjét fogják segíteni, amely az iskolát a tanulólakkal, pedagógusokkal és oktatásiügyi dolgozókkal együtt, kizárólag tettekben, és nem szavakban támogatja.

Új magyar napilap

Új magyar nyelvű napilapot indít a szlovákiai megújulásért küzdő Közvélemény az Erőszak Ellen mozgalom „Nap” címmel. A 4 oldalas újság, amelynek főszerkesztője dr. Huncsik Péter orvos, a Független Magyar Kezdeményezés tagja lesz, a jövő hét végén jelenik meg először

Könyvpremier

Somogyi Károlyné felvétele

Csáky József: Táncoslány

Szuromi Pál: Csáky József

Szomorú tény: Csáky József szobrászművész születésének centenáriuma elmaradt. Ki tudja miért, a város elfelejtette megünnepelni a 100 éves évfordulót.

Nagy öröm viszont, hogy a karácsonyi könyvpiacon már kapható Szuromi Pál Csáky Józsefről írt könyve.

A Szegedről elszármazott, s Franciaországban híressé vált művészről szóló monográfia hézagpótló mű. Keveset tudunk erről a szobrászról, s talán azt is kevesen tudják a városban, hogy a könyv borítóján (s képünkön) látható Anna-kúti táncoslány is Csáky József alkotása. A könyvet író és a kiadó. Megírására Szuromi Pál az elmúlt évben meghirdetett alkotói pályázat kapcsán kapta a megbízást. A négyezer példányban megjelent kiadvány főként többen is bábáskodtak, így: a Csongrád Megyei Lapkiadó Vállalat és a Szeged Megyei Városi Tanács

művelődési osztálya. A lapkiadó félmillió forintot költséghézt a város 50 ezer forinttal járult hozzá (a megye szintén ugyanennyivel szándékozik támogatni a kiadást.)

A könyv megjelentetése egyfajta mecenatúra, melyre nagy szüksége van Szeged szellemi, művészeti életének. A lapkiadó más, nyereséges kiadványok terhére a jövőben is szeretne szegedi vonatkozású művészeti könyveket megjelentetni. A városi tanács pedig már több éve vállalja helyi vonatkozású könyvek kiadását. Reméljük, a ránk következő inséges időkben is lesz erre pénz és igény is e könyvek iránt az olvasók körében. Szuromi Pál tet-sztetés kötésben megjelent kötetét szíves figyelembe ajánljuk az iskoláknak, a könyvtáraknak és minden olvasónak, aki érdeklődik a képzőművészet maradandó értékei iránt.

(pacsika)

Tudósítás és visszhangja

„November 28-án a városi tanács és a rendőrség közlekedési osztályával közös munkaértekezletet tartottunk a Szegedi Közlekedési Vállalat oktatási központjában, a városi közúti közlekedés és a közlekedésben dolgozók égetően sürgős, megoldásra váró gondjairól.

Az értekezleten részt vett a Délmagyarország egyik munkatársa, és másnap „Ed-dig vártak a napszámósok...” címmel tudósított a megbeszélésről. Nos ez az, amiért jómagam, de még jobban a járművezetőink sértve érzik magukat. Ugyanis mi az, hogy ők napszámósok? — mondják. Igaz, hogy vannak gondjaik, hogy munkaerőhiány miatt túlórázniuk kell, de nem éhbéért, mint egykor a »nemzet napszámósai« kellett tegyék a dolgukat, hiszen legtöbbször a tízezer forintnál jóval többet keresnek. De egyébként is tiltakoznak a »napszámós« titulus ellen, hiszen ők szakem-

berek, olyanok, akik felelősségteljesen végzik nem is könnyű, igenis sok hozzáértést, szaktudást igénylő feladatukat, hivatásukat.

Az említett írásból úgy tűnik, mintha a vállalat dolgozóival szemben valami nagy-nagy igazságtalanság történt volna ez idáig. Holott a városi közlekedésben fel-lelhető gondok, amelyeket a közlekedési dolgozók és az utazóközönség érdekében is sürgősen meg kell oldani, nemcsak az SZKV, hanem a tanács és a közlekedés-rendészet közös asztalára is tartoznak.

Véleményünk szerint erről és a megoldás érdekében hozott határozatokról is szükség lett volna tudósítani, hogy az utazóközönség tudtára jusson, mit tesz a tanács, a közlekedés-rendészet és az SZKV a jogos panaszkor orvoslása érdekében.

Figyelembe véve mindezeket, talán nem tűnik sze-lelytelenségnek a kérésünk: a lap hasábjain térjenek vissza az értekezletünkön szerepelt témákhoz, amik nagyon is közérdekűek — írja Gazdag László, az SZKV igazgatója.

*

Természetesen készséggel helyt adunk lapunkban — mint eddig is — minden közérdekű és a közt szolgáló témának. Nem volt más célja munkatársunknak a tudósítás írásakor sem: ráirányítani a város utazóközönségének figyelmét a közlekedésben dolgozók helyzetére. Ezért használta — újságírói fordulatként, és nem megbélyegzési szándékkal — a „napszámós” kifejezést, amelyet egyébként a köznyelv a nemzet napszámósainak, a pedagógusoknak a megnevezésére elfogad. Ha az összevetés a tanári pályán dolgozókkal sérti a járművezetőket, ám visszavonjuk.

Szomszédoló

Ki lesz a bálanya?

Az utóbbi években jugoszláviát jellemző infláció, az erősödő munkanélküliség, a racionális szerkezet-váltásra képtelen gazdaság, szűlte állampolgári elégedetlenség, az egymást váltó, jórészt működésképtelen kormányok, az általános irányíthatatlanság, mind az anarchia jegyeiként is fel-fel-foghatók.

Az egyre válságosabb helyzetbe került balkáni ország a napokban ünnepelte (volna) a háború utáni új, független, szocialista (AV-NOJ-i) Jugoszlávia létre-jöttét, ám az 1943 novem-berében hozott alapelvekkel homlokegyenest ellentétes törekvések egyelőre kö-vetkezményeiben belátha-tatlan politikai ütközéshez vezettek, az egymásra ki-gyót-békát kiáltó szerb és szlovén tagköztársaság kö-zött.

Mindkét fél az együtt élő népek: nemzetek és nemze-tiségek (kisebbségek) alkot-mányos egyenjogúságát ké-ri számon a másikon. Ami most Jugoszláviában törté-nik, európai szemmel pél-dátlanul tűnik, ám ugyanakkor példaértékű.

Kétségtelen, hogy egy instabil politikai helyzet-ben könnyebb egymásnak ugrasztani (a bevett euró-

pai hagyományokat követ-vei) két — vagy több — népet, a történelemre, az igaz-ságra, vagy mostanság a demokráciára hivatkozva, mint kinek-kinek külön, vagy együttes erővel „ga-tyába ráznia” gazdaságát. A mindenkori politikai elit szívesebben hártja másra a felelősséget — kicselezve az egyébként előbb-több ellene forduló indulatokat — minthogy lemondjon megszerzett hatalmáról. Ehhez nem árt a hasonló gondokkal küszködők kö-zött szövetségeseiket keres-ni. Ha ez szövetségi rend-szerben lévő tagköztársasá-gok között történik, az ugye, a polgárháború rémét idézi. (?)

A szomszédunkban zajló politikai marakodás pedig a legkevésbé sem használ az ott élő népeknek. Az állan-dósuló sztrájkok, a szerbek által meghirdetett bojkott, nemcsak a politikai ellenfe-leket, de Jugoszláviát is tétre kényszerítheti. Vagy tán ez volna a cél?

Szlovénia a maga részé-ről — úgy tűnik — megteszi az esetleges elszakadáshoz szükséges lépéseket. Az or-zságot a szlovén Stipe Su-vár képviseli kormányfő-ként, a világ színe előtt, s magánemberként gyakran jogúságát. Varga Iván

nyilatkozva, inkább Szlové-nia malmára hajtja a vizet. Szlobodan Milosevics pedig a szerbeknek az ő vezérük — s a jugoszláviában leg-nagyobb, az összes nemzet és nemzetiség összletszámá-nak csaknem felét kitevő, hagyományaitban legharcia-sabb, s legönérzetesebb népcsoport — egyetlen szá-vára több millióan (szinte fenntartás nélkül) figyel-nek odaadással. A jugoszláv hadsereg (mely annak ide-jén Európában csodálatot keltő módon szállt szembe a fasiszta túlerővel) inkább a Szerbia zászlajára tűzött jugoszláv egység mellett száll síkra.

Végül, a minden indulat forrásaként megjelölhető Koszovó szerb tartomány-ról elmondható, hogy gaz-daságilag a Balkán legel-maradottabb vidékei közé sorolható, holott bányászata, ásványi kincsei nem in-dokolnák ezt. Az 1981-től datált albán-szerb nemze-tiségi gyűlölködés az izraeli — arab — zsidó konfliktusra emlékeztet.

Hogy ki tiporja lábbal az emberi jogokat Jugoszlá-viában? E kérdés megvála-szolására elfogulatlanul csak egy válasz adható: Az, aki elvitatja mások egyen-jogúságát. Varga Iván